

4. 6. 2015

Veźměte, prosĭme, na vědomĭ, Źe text ělĀnku odpovĭdĀ platně prĀvnĭ ůpravě ke dni publikace.

Praktickě aspekty prĀva na nahlĭŹenĭ do spisu v daŇověm řĭzenĭ

Fakt, Źe finanĉnĭ ůrad jako sprĀvce daně znemoŹnil plĀtci daně, aby se v ůplnosti seznĀmila se spisem, je dostaĉujĭcĭ dŮvodem pro odvolĀnĭ ěi nĀslednou sprĀvnĭ Źalobu proti sprĀvci daně. OtĀzkou zŮstĀvĀ, jak definovat „ůplnost“ pŕi seznĀmenĭ se se spisem a jak toto prĀvo obstoĭjĭ v kontextu povinnosti souĉinnosti daŇověho subjektu. Ani zĀkonnou povinnost spoluprĀce daŇověch subjektŮ se sprĀvcem daně (povinnost souĉinnosti) vŹak nelze vyklĀdat natolik extenzivně, aby daŇově subjekty musely podřizovat uplatŇovĀnĭ svěch procesnĭch prĀv podmĭnkĀm stanoveněm sprĀvcem daně.

JAKOVIDIS | KLEGA | PARTNERS
advokĀtnĭ kancelĀř | Attorneys at Law

NahlĭŹenĭ mimo ůrednĭ hodiny, nahlĭŹenĭ v pŕĭpadě absence odpovědněho ůrednĭka

V praxi se lze setkat s nĀmitkami, Źe se Źadatel o nahlĭŹenĭ do spisu (ůĉastnĭk řĭzenĭ s prĀvem nahlĭŹet) pŕedem neobjednal u pŕĭsluŹněho ůrednĭka na konkrětnĭ termĭn, pŕĭpadně Źe se dostavil bez objednĀnĭ k pŕĭsluŹněmu ůradu mimo ůrednĭ hodiny. DĀle bŮvĀ ze strany finanĉnĭch ůradŮ argumentovĀno, Źe ůrednice, kterĀ je pověřena vedenĭm spisu, nenĭ pŕĭtomna (napŕĭklad z dŮvodu plněnĭ jiněch pracovnĭch povinnosti, napŕĭklad konĀnĭ kontroly mimo budovu ůradu). K tomu bŮvĀ argumentace ze strany ůradu doplněna o nĀmitku, Źe jinĭ ůrednĭk nemŮŹe nahlĭŹenĭ do spisu umoŹnit, protoŹe nenĭ se spisem seznĀmen a nemŮŹe spis pŕipravit ve smyslu daŇověho řĀdu.

Touto problematikou se zabŮval NejvŹeŹnĭ soud ĀR v rozsudku ze dne 21.10. 2014, ě.j.: 6 Afs 144/2014 - 42, kterěm zamĭtl kasaĉnĭ stĭŹnost OdvolĀcĭ finanĉnĭ ředitelstvĭ, se sĭdlem Masarykova 31, 602 00 Brno ve věci Źalobkyně: Thomayerova nemocnice, se sĭdlem VĭdeŇskĀ 800, 140 00 Praha 4. V tomto sporu poukĀzal finanĉnĭ ůrad na § 2 odst. 9 zĀkona o sprĀvě danĭ a poplatkŮ (řĭzenĭ probĭhalo pŕed nabytĭm ůĉinnosti nynĭ platněho daŇověho řĀdu), z něhoŹ podle něj vyplŮvalo, Źe se daŇově subjekty nemohou dovolĀvat svěch prĀv, aniŹ by umoŹnily sprĀvci daně jejich provedenĭ a realizaci (napŕĭklad ĉinĭ - li obstrukce, odmĭtajĭ - li nahlĭŹet v termĭny ěi v mĭstě urĉeněm ůradem apod.). Nicměně je na mĭstě uvěst, Źe ŹĀdnĭ prĀvnĭ pŕedpis v Āeskě republice neuvĀdĭ, Źe by bylo moŹně se seznĀmit se spisem ve sprĀvnĭm řĭzenĭ pouze v ůrednĭch hodinĀch ěi u konkrětnĭho ůrednĭka. Pokud zde existuje pŕekĀŹka na straně ůradu, kterĀ vychĀzĭ z organizace prĀce daněho

úřadu (což není účastník ani schopen ovlivnit), a pro niž nelze umožnit nahlížení do spisu, pak takový stav (překážku) nelze připisovat k tíži účastníka řízení.

Také není důvodná námitka úřadu, že k nahlížení do spisu musí být přítomná konkrétní pracovnice úřadu, která je se spisem seznámena. K výkonu práva nahlížení do spisu není přece nutné spis jakkoliv komplikovaně připravovat. Navíc mám za to, že ze zákona jednoznačně vyplývá povinnost úřadu, nikoliv konkrétního úředníka, aby umožnil nahlídnout do spisu, tedy aby spis připravil k nahlédnutí. Ani zde nelze připisovat k tíži účastníka řízení, že daný úřad nezvládá tuto svou povinnost organizačně splnit. Koneckonců účastník řízení je plátcem daně, tudíž jeho požadavek funkčního aparátu státní správy je adekvátní. Ani zákonnou povinnost spolupráce daňových subjektů se správcem daně (povinnost součinnosti) nelze vykládat natolik extenzivně, že by snad daňové subjekty musely podřizovat uplatňování svých procesních práv podmínkám stanoveným správcem daně.

Nejvyšší správní soud již v minulosti konstatoval, že předchozí domluvou ohledně termínu jednání by jistě byl ušetřen čas zástupkyni stěžovatelky i pracovním správcem daně, které by se na nahlížení do spisu mohly náležitě připravit (např. shromáždit veškeré požadované spisy do jedné kanceláře, nedomlouvat si jiná jednání na tento den apod.), čímž by nepochybně došlo k efektivnějšímu využití času všech zúčastněných subjektů. Nicméně nelze, jak je uvedeno výše, daňové subjekty nutit podřizovat uplatňování svých procesních práv podmínkám stanoveným správcem daně.

Objednávání spisu emailem mimo úřední hodiny

Finanční úřad namítal, že žadatel o nahlížení do spisu se objednal u příslušného finančního úřadu pouze emailem a navíc toliko tři dny předem, přičemž finanční úřad neměl dostatek času na přípravu spisu k nahlížení.

Podle Nejvyššího správního soudu je zde ze strany žadatele splněna jeho povinnost součinnosti se správcem daně tím, že zaslal svou žádost o nahlížení do spisu předem. Pokud by tak učinil pouze několik hodin předem, bylo by možné takové avízo vykládat jako nedostatečné, nicméně v případě několikadenního předstihu je patrné, že překážky, které zabránily přípravě spisu k nahlížení, ležely na straně správce daně a byly organizačního charakteru a nebyly ani zdaleka nepřekonatelné. Nelze je proto připisovat k tíži žadatele. Skutečnost, že si plátce daně objednal spis k nahlížení mimo úřední hodiny není relevantní, jak uvádím výše.

Nahlížení „po částech“

V uvedeném sporu zástupkyně daňového subjektu také namítala, že jí sice bylo umožněno do spisu nahlížet, nicméně jí nebyl celý komplexní spis zpřístupněn najednou v jedné místnosti, jak žádala, ale po částech a v jiných místnostech.

Přitom je nepochybné, že důkazy v obou spisech shromážděné se vztahovaly k téže věci, takže správce daně s nimi v následně vydaném rozhodnutí pracoval jako se souborem a vzájemně je kombinoval. Odporovalo by tedy principu rovnosti zbraní v daňovém řízení, pokud stejnou možnost, tedy prostudovat celý soubor shromážděných důkazů jako celek a porovnávat jednotlivé důkazy mezi sebou, neměl mít i daňový subjekt. Tento závěr by nepochybně bylo možno dovodit výkladem s ohledem na čl. 38 odst. 2 Listiny, v němž je zakotveno právo vyjádřit se ke všem navrhovaným důkazům.

Nejvyšší správní soud konstatoval, že finanční úřad tím, že umožnil zástupkyni žalobkyně nahlížet do spisu pouze „po částech“ (resp. trval na časově a prostorově odděleném nahlížení do úzce věcně

souvisejících spisů), porušil práva daňového subjektu zakotvená v § 23 tehdy platného zákona o správě daní a poplatků.

Právo nahlížení do spisu a s ním spojené právo na seznámení se s podklady daného řízení je jedním ze stěžejních práv účastníka řízení, v tomto případě plátce daně (daňového subjektu). V případě nenaplnění tohoto práva v plném rozsahu je daňové řízení zatíženo závažnou vadou, protože ve svém důsledku tím finanční úřad znemožnil účastníkovi vyjádřit se ke všem shromážděným důkazům tak, jak je pak sám hodnotil, totiž jednotlivě i ve vzájemném souhrnu. Tím je porušeno právo na spravedlivý proces zakotvené v článku 6 Evropské úmluvy o ochraně lidských práv a svobod (autonomní výklad Úmluvy) a článku 41 Listiny základních práv a svobod EU, které garantují možnost každého jedince využít všech právních institutů a záruk, které nám právní řád nabízí.

Mgr. Jiří Klega,
advokát, univerzitní pedagog

[JAKOVIDIS|KLEGA|PARTNERS](#)

Advokátní kancelář|Attorneys At Law

U Staré elektrárny 291/11
710 00 Ostrava

Tel.: +420 608 133 636

e-mail: klega.j@advokatova.cz

© EPRAVO.CZ - Sbíрка zákonů , judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Flotilová novela: Kdo a kdy musí nově získat licenci k distribuci pojištění?](#)
- [Novinky z české a evropské regulace finančních institucí za měsíc březen 2026](#)
- [Převodní ceny v judikatuře a sporech se správcem daně](#)
- [Nový daňový režim ESOP v České republice od roku 2026. Posun k ekonomické realitě a mezinárodním standardům?](#)
- [Preventivně-sankční funkce náhrady nemajetkové újmy za porušení osobnostních práv pohledem Ústavního soudu](#)
- [SCHEJBAL& PARTNERS stáli u získání jedné z prvních licencí dle MiCA v ČR](#)
- [Mezinárodní dožádání a lhůta pro stanovení daně: kritéria účelnosti, věcnosti a včasnosti v judikatuře](#)

- [Prověřování zahraničních investic a kybernetická regulace: řízená služba jako nová transakční proměnná](#)
- [Nová úprava kvalifikovaných zaměstnaneckých opcí](#)
- [Silná koruna: jaké dopady má posilující koruna na české firmy](#)
- [Novinky z české a evropské regulace finančních institucí za měsíc únor 2026](#)